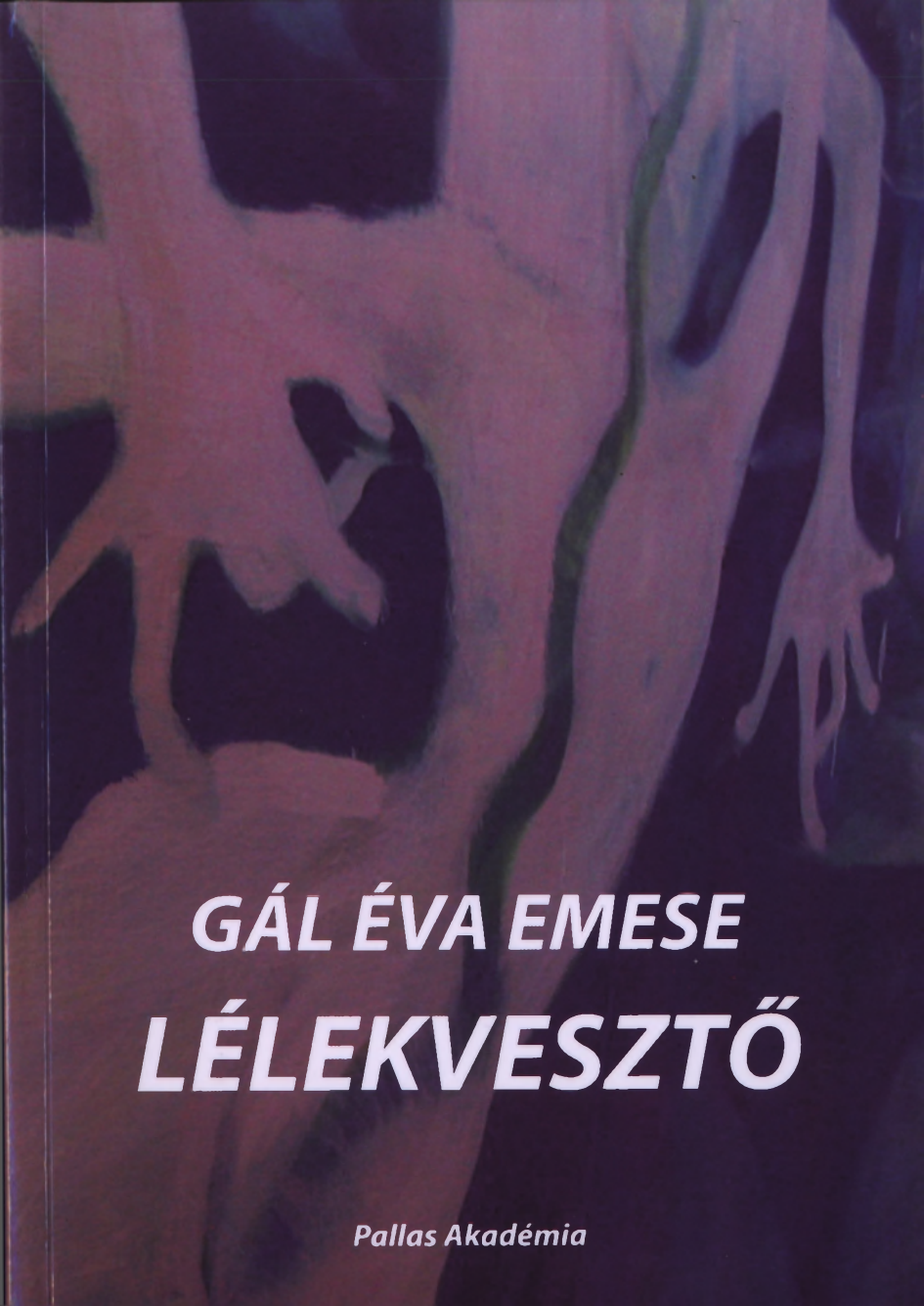

GÁL ÉVA EMESE

LÉLEKVESZTŐ

Pallas Akadémia

GÁL ÉVA EMESE

LÉLEKVESZTŐ

GÁL ÉVA EMESE

LÉLEKVESZTŐ

Versek

Gál Éva Emese

Pallas-Akadémia Könyvkiadó
Csíkszereda, 2008

A könyv megjelenését
a Communitas Alapítvány támogatta

A borítót *Lelkek születése* című festményének
felhasználásával
Burján Gál Enikő tervezte

© Gál Éva Emese, 2008
© Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 2008

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a nyilvános előadás, a rádió- és televízióadás, valamint a fordítás jogát, az egyes verseket illetően is.

ÁTMENET

ÉVSZAK

Az idő egyre bizonytalanabb:
mindenben sikolt a jövő hiánya.
A csönd alél a rőt lombok alatt,
s olykor belelángol a hallgatásba.

Mintha vérezne az égbolt szeme,
pirosodó könny-leveleket hullat,
és oly mélyen réved a semmibe,
hogy szinte életre hívja a múltat.

A szél mind nagyobb gondokat seper,
gond-felhőin egy álom elhever,
ami soha nem ébred föl magából.

Rokkan a táj, horpad a gondolat,
s a lassan megdermedő csönd alatt
egy végtelen világ hiánya lángol.

SZONETT

Mind több az űr, és kevesebb a lélek,
a test oly fáradt, mint a gondolat,
átmasíroztak már rajta az évek,
hogy sehová tapossanak utat.

Még fölriaszt a konok kötelesség,
kutasd, vagy teremtsd meg a holnapot
akkor is, ha az időt lefejezték,
és szíve csak emlékekben dobog,

de fogy a táj, s egyszer elfogy egészen.
A tehetetlenségbe vakult égen
vész minden irány s minden akarat,

ami jövőt földerengetni merne.
A szó árnyéka visszahull a versre,
s megfogan a csend a hantok alatt.

ESŐBEN

Zokog az Isten, vagy csak sír az ég?
Ringat az esőcseppek koppanása,
mintha dalt verssorra fordítanék,
hogy rímeljen egy veszendő világra.

Az eső koncertje már végtelen.
A lugas páholyából szertelátok,
s átlátok a hulló hangjegyeken,
ahogy lefejezik a koppanások

a pillanatot hajszoló időt.
Bármi lesz ezután, s volt azelőtt,
minden perc a nagyvilág történelme,

s ha elsodorja sötét áradat,
mert gátat vetni gyöngék a szavak,
nem leszünk méltók a történelemre.

LUGAS

Mintha végvár lenne a kis lugas,
ami megküzd a végtelen sötéttel,
a szőlőszemek közt lámpa virraszt,
s mögöttük a tekintet ege vész el.

Befalaznak a fényes levelek
egy kis világba, ami lelket játszik,
és amiből kilépni nem lehet,
mintha fénye árnyalna a halálig.

Belülről ő az egyetlen világ.
Rajta túl már a csönd is láthatatlan.
Kiűzi magából az éjszakát,
hogy dobogjon a fölfénylő szavakban,

amelyeknek nincs értelmük, csak itt,
ahol a mindenséggel harcra kelnek,
hogy védelmezzék a csönd titkait,
amíg rájuk nem virradnak a versek.

Az űrrel végtelen a küzdelem:
ontják a csillagok a szavak vérét,
míg a harcmezőt ámító gyepen
kétségeibe nem alvad a kérdés,

mit ér a győzelem, ha csak temet?
A lugas eljátssza a történelmet,
hiszen megmaradni csak úgy lehet,
ha a semmi ellen írjuk a verset.

FÉNYHAZA

Hazámmá váltom ezt az éjszakát
szőlőlugassal, tücsökcirpeléssel
itt, ahol egy égő rajzol határt,
hogy országként küzdjön a vaksötéttel,

csak most a lompos, nyári éjszakán
találok erre az itthoni csendre,
amelyben elcsitul minden hiány,
ami rátaposott a végtelenre.

Míg a szél pengeti a lombokat,
és a holdfény szertecsurog a földön,
lugasom a világból kiszakad,
hogy saját fénykörébe börtönözzön,

és teremtett hazám rabja legyek,
tán e kicsi világ nélkül hazátlan.
Gondolatok, fény, szőlőlevelek
kényszerítnek, hogy a határt lezárjam,

s a mindenség csak szomszédom legyen.
Mintha kiválni módomban is állna,
míg véges, és parányi életem
rendjének álom minden szabadsága!

NYÁRI ÉJSZAKA

A csillagok mintha fényes szegekkel
rögzítenék a fekete eget
a még sötétebb, alvó föld felett,
hogy ne lásson ki magából az ember,

olyan tömör fal ez a nyári éjjel,
s oly holdtalan, sugártalan a csend!
A napfény már közvetve sem dereng,
békítően a nagy, üres egésszel,

csak a múló élet lélegzete
mozdul bele az örök semmibe
már súlyosbodó évezredek óta,

ami az égnek kiszolgáltatott,
és soha nem nyerhet ahhoz jogot,
hogy valaha a fényt ő birtokolja!

HAJNAL

Alig dereng. A lombok súlya még
kapaszkodik a feneketlen égbe,
de mélybe húzza a feketeség:
gyöngébb nála a fenség derengése.

Csak a horizont nyer lélegzetet,
ahogy rásóhajt az ég peremére.
Sóhaja szétfújja a terheket,
s látható lesz a végtelen szegélye.

Most riad magára a pillanat,
mikor az ég és a föld szétszakad,
árnyak és fények ütköznek a szélnek.

A földön még álmok súlya a csend,
a csillagok közt megtörik a rend,
s az új nap tűz és vér harcából éled.

HAJÓSI SZONETT

A hétköznapoktól annyira távol
oldoz magába a hajósi nyár,
mintha megszökhetnék a valóságtól,
s letagadhatnék mindent, ami fáj.

Lassan vetem le a robot-ruhákat,
s kezdem érezni, hogy ember vagyok,
aki a csillagok fényével játszhat,
ha belőlük fakaszt gondolatot,

vagy vitázhat a tücsökcirpeléssel,
mert nem húzza le gond, se sár, se kényszer
megkínzott, kisemmizett szellemét.

S ahogy a teremtésben hinni kezdek,
mintha haza szöktetnének a versek,
ahol a robot lelke lánggal ég.

VIHAR

Nagy vihar volt, vérző sebeket tépett,
villám hasított át a homlokon,
a tájkép martaléka lett a szélnek,
látóhatárt rombolt a fájdalom,

szakadt az ég, mintha a szív szakadna,
a fák, bokrok, siratóasszonyok
jajgatásába veszett a föld arca,
és a könny zuhogott, csak zuhogott.

Mintha vihar lenne az egész élet,
úgy zuhognak ránk, tépáznak az évek,
s oly ritkán tiszta gondjaink ege!

Lehet, hogy könnyből teremtett az Isten,
a por csak arra jó, hogy szembehintsen,
s hogy sorsunk ne lázadjon ellene!

FA-ANYÁK

Istenem, hallod, hogy nyögnek a fák?
Olyan mélyről sóhajt föl a világ,
hogy fölszakad vele az Anya lelke,
és fölsikolt vele a rettegés,
hogy minden fohász, küzdelem kevés
ahhoz, hogy gyermekét jövőbe mentse,

mert minden pillanat csapda lehet,
sárral fröcskölheti a fényeket,
s az időt kusza ingoványá váltja,
amelyben az ég együtt süllyed el
szenvedést osztó szerelmeivel,
mint a hiány meztelen folytatása.

– Istenem! – nyögnek föl a fa-anyák,
– Mentsd gyermekeinkben a koronát,
ne engedd, hogy a szelek meggyalázzák! –
Törékenyek a lélek ágai,
nem tudnak Golgotát fönntartani,
de hullni hagyják az ég magasságát!

Az ANYÁT talán mélyebb gyökerek
rögzítik ég alatt, és föld felett
a folytatáshoz, mint a vérző fákat,
mert kivághatatlan benne a tét,
hogy jövőt teremtsen a gyermekért,
és ne törje meg törzsét az alázat.

OTTHON-VERS

Ha a világból kivonnák az otthont,
nem maradna benne, csak sivatag.
Eltűnnének az oltalmazó lombok
s az álmokkal öregedő falak.

Eltűnne egy szőlőlugasnyi ország,
amelybe néha a hold besütött,
hogy fényét indák, fürtök telefonják
a magasság és a mélység között.

És eltűnne az anyák ölelése,
eltűnne minden, ami visszavár.
Múltnak és jövőnek akkor lesz vége,
mikor az időből kihull a nyár.

És lassan, mi is hullunk az időből,
rabolják otthonunk emlékeit.
A csend saját szavától visszahőköl
s a szülőföld árnyékába taszít.

S egyszer csak nem lesz hová hazamenjünk,
az emlékek mind reánk omlanak,
letarolják kis lugasunk és kertünk
az időt igázó betonfalak,

és a tájból úgy kiölik a lelket,
hogy sivataggá válik az idő.
Egyszer csak nem lesz hová hazamenned,
és szülőföldet lesz a temető.

ŐSZI GONDOLAT

A szerelmek már gondolattá váltak
és kétkedően tiszta lett az ég.
A szél most röntgenezi meg a fákat,
a lombok elsárguló tüdejét,

és mintha a lélegzet súlya nőne,
már földet súrolnak a sóhajok.
Időtlenség telepszik az időre:
kioltja a lángoló holnapot.

Valami föltépi a horizontot,
mint kötést ég és föld közös sebén,
és vérrel itatódnak át a bokrok
a pázsiton vérbe alvad a fény,

s a csend, amelynek lábnyomából ébred
minden agyontaposott pillanat,
szinte visszahalkul a teremtéshez,
hogy elnémítsa a dallamokat.

A világ szíve is halkabban dobban:
hazátlanná vált minden szerelem.
Hiányt leltároz a gondolatokban,
és a rímekbe dermedt verseken.

PARÁZS

A tűz leégett. Hamvad a parázs.
Lassan szürkül, és omlik meg a lelke,
de hamvaiból sokáig kilát,
hogy fájdalmát az éjszakára fesse.

Az izzás még parány alkonyt lehel
a csillagtalan, súlyos éjszakába,
mintha ravatalt díszítene fel.
Az erdő árnya némán körbeállja.

Az ember is lassan így hamvad el,
ha a tüzek fölötte már leégtek.
Izzása a világgal felesel,
amíg áthevíti a szürkeséget,

s míg bele nem némul a fájdalom.
A világ csak körbeállja, vakon.

MEGHATÁROZOTTSÁG

Még nem marta meg a rozsda a lelked,
nem vetkeztetett pőrére a szél,
de jól tudod, hogy semmi meg nem menthet
attól, hogy beléd dermedjen a tél,

és rettenet e meghatározottság,
ami soha nem cserél évszakot.
Génjeidben oly pontosak az órák,
mint az eget bejáró csillagok.

És rettenet, hogy mindezt tudod, mégsem
igazíthatsz a konok mánuson,
csak tűröd, hogy letarolja egészen
a kertet, ami léteddel rokon,

s átgázoljon füvön, fán, és a lélek
fénylő, törékeny üvegvárain.
Rettenet, hogy milyen kevés az élet,
és milyen rengeteg hozzá a kín.

Most permetez a világ, mintha sírna.
Könnyében az utcalámpa ragyog.
Egy mesterséges világ tartozéka
mímel a fájdalomra csillagot,

és a fák, füvek, még élő virágok
mindent oly szenvtelenül tűrnek el,
mint az ember azt a halálos álmot,
amelyből semmi nem ébreszti fel.

PERZSELT VIDÉK

A lombok arcába szökik a vér,
mikor a szél vetkőzteti a fákat,
mintha restellné a hulló levél,
hogy pőrék lesznek fölötte az ágak.

A szégyen pírja mindent elemészt.
Úgy perzseli belülről a vidéket,
mintha lázzal törne utat a vész
a halál dermesztő leheletének.

Mitől lesz fenséges a pusztulás
előtti perc: a nagy fegyverletétel?
Még élünk, és egy különös varázs
kibékít a nemlét ítéletével?

Gyönyörű ősz, lemondás, fájdalom.
A magát körbe bolygó világ átka,
hogy átfordul a fényen, árnyakon
újraszületni az új pusztulásra,

de meddig? Miért? Hány évezrede
pattan a rügy, bomlik, s semmivé szárad?
Hány emberöltő pusztult már bele
abba, hogy célt adjon a folytatásnak?

S nincs más cél, mint a puszta létezés.
Ahogy fölemészti magát az élet,
úgy ég el lassan, belül az egész
világ. És egyszer kihunynak a fények.

ŐSZ

Mintha felmosórongyokat lógatna
fölénk az ég, a felhők rojtosak,
s rojtjaik ráhullnak a gondolatra
hogy minden imát betakarjanak.

A kert is mintha lassan csöndig égne,
itt-ott föllángol a vörös levél.
Eső hiába permetez tüzére:
a láng az elmúlás szívében él.

Riadt kiáltás a fa minden ága,
ahogy a rongyos égre rámered:
rákényszerítették a csupaszságra,
hogy öleljen egy sötét felleget.

A tűz hamvad. A szürkeség tetőzik:
a kertben elmúlt már minden jelen.
A csillagok lesüllyednek a földig,
s rájuk tapos egy üres végtelen.

FÉNYKÉRDÉS

A sötét úgy gyűl az ablak szemében,
mintha ráfalazná tekintetét,
hogy csak idebe, a konyhába nézzen,
ahol börtön tartja fogva a fényt.

Vajon a lámpafénynek mi a vétke,
hogy a falak között raboskodik?
És több szabadságra mivel ítélte
mondd, a Fenség az ég csillagait,

míg rójáka a szakíthatatlan pályát
a születés, és a halál között?
Mondd, mi jelenti a fény szabadságát,
ha körülölelik a börtönök,

s a világ, mint a szem nélküli ember
perel a láthatatlan végtelennel?

SZÉLVERS

Valami nagyon fáj a szélnek,
talán a sok zörgő kis ág,
amelyről minden dalt letépett,
hogy berekedjen a világ,

s ne legyen többé tiszta hangja:
boltív az ég és föld között.
A levélsírást most is hallja,
bár már az éggel ütközött.

Mikor az ablakot bezárják,
s tüzet szítnak az emberek,
mintha a lángok glóriáját
borzolnák füstté a szelek.

Kéményből kitörve, az égen
talán a lélek gomolyog,
hiszen az ember kis tüzében
megvakulnak a csillagok,

míg a végtelen űrök ellen
otthon egy parányi szoba.
A szél magától visszaretten:
neki az űr az otthona.

SEMMI

A csend most épp macskadorombolás:
andalít, hogy a késeket ne érezd.
Derékig avarban gázol a gyász,
de rozsda töri meg a pengeélet,

s kicsorbul a végtelen fájdalom.
A szél se hasít, csak szelíden zörget,
míg fölleltározza az avaron
az arcukat elhullató időket.

A te arcod ideje elszakadt.
Hiába pörögnek a szavak rólad,
ha felélted már az évszakokat,
nem marad mit vesztegessen a holnap.

Minden perced üresebb, mint az ősz,
mert tavasztalan, örök télre készül,
ami kettéhasítja az időt
az öröklét bűnbocsánata nélkül.

És mégis távlatot nyit a halál.
Nem nő fel hozzá az évszakok álma:
bennük csak egymásba nyílik határ,
hogy a határtalanságot kijátssza,

de nem folytatódik a semmiben.
Nem ismerik azt a negatív létet,
ami hiányuktól lesz végtelen,
ami saját létükön túl föléled,

és a semmi hatalmával kitölt.
A semmit úgy hordozza minden élet,
hogy maga köré írhassa a kört,
amelyen túl a halála se léphet.

ÁTMENET

Szelíd az ősz. Oly lassan tervezi
meg az átmenetet csöndbe, halálba,
mintha a szél suttogná meg neki,
hogy földre pereg az ég koronája,

s egyszer csak meztelen lesz a király,
didergetően pőre az igazság,
ahol fáj, hogy belülről ég a táj,
és mégis az idő tapossa arcát,

mert ilyenkor ember-arcú a kert,
és termékeny, kifosztott föld a lélek.
Az ember, aki hinni, tenni mert,
herdált értéke lesz a mindenségnek,

a porral, földdel szinte azonos.
Értelme, ösztöne hiába lázad,
percenként él át minden évszakot,
hogy példája legyen az elmúlásnak.

RADÍR-VERS

Esténként kiradírozom a várost,
hogy fehér lap váltsa fel a sarat,
amit radírom mezsgyéjén bejárok,
mikor hazát keres a gondolat,

ahol nem kell minden szóra vigyázni,
mert szívünk nyoma sosem süllyed el,
s ahol az időt megmentheti bármi,
mert múltunk is a jövőnkért perel.

De itt csak a sár játszik délibábot,
és álmatlanságba hullnak az álmok,
hogy alig kísértsen az ébredés,

csak vívódjunk egy bölcs kietlenséggel,
ami látszatra a jövőnkért érvel,
de radíromhoz képest is kevés!

VÁLASZTÁSI ŐSZ

alkalmi szonett

Olyan nagy ősz van, mint talán soha:
hull az égből a csillagkorona,
lángra lobbantja a kertek szívét,
s a tűz fájdalma dobog szerteszét.

Az ember értéke nincs már sehol.
A politikum mindent letarol,
jelszavakat tép arcunkról a szél,
s az is hazudik, aki nem beszél.

Mondd, milyen az igaz, hulló levél,
és mi különbözteti meg a sárban
az áruló meg a hű levelet,

amikor üzenetük földet ért?
Mondd, a csillaghullásban hány irány van,
és mikor hull a magyar nemzetért?

ÉVSZAK

A szél pengéje az arcunkba vág,
vérünk örök sarakkal elvegyül.
Soha nem volt ilyen rossz a világ,
és nem voltunk ennyire egyedül.

Tudom, hogy sokszor nagyon becstelen
és embertelen az emberiség,
mikor átgázol fényes réteken,
ahol a szívéből fogant az ég,

de most oly céltalanul szétsodor,
s oly kietlenül büntet a nyomor,
hogy vész benne az ősz minden varázsa.

A gondolat is megöregedett.
Száraz kórók mímelnek verseket,
s mindent betemet a hó nemsokára.

TÉL

Hirtelen tört életünkre a tél.
Hulló almák fagytak bele a hóba.
A csend már jajszavunkkal összeér,
ráfeszül kétségeink horizontja,

a levegőben dermedt meg a szó,
amikor a hóvihart fölkeverte,
és szertefoszlott az illúzió,
hogy értelmünk lenne a világ lelke,

s hogy velünk lélegzik a végtelen.
Az űri széllel sóhajt föl az Isten,
végigsöpörve csillagkerteken,
s némulva ott, ahol már semmi sincsen.

Most fagy dermeszt, és nincs engesztelés.
Űrök szelével száll szembe az élet,
s esélye a túléléshez kevés.
Már hitében sem talál menedéket,

az is annyira kiszolgáltatott,
mint a küzdelmek fölfeslő ruhája:
a cafatokká hullt gondolatok
már nem foglalhatóak az imákba.

S a legpőrébb a gondolkodó ember,
akinek birtoka szelleme volt,
és itt maradt egy kiforgatott kerttel,
ahol a tél már mindent letarolt.

A LÉLEK SZÍNEI

Mondd, milyen színnel jelölnéd a csendet,
mikor fested a lélek tájait,
és égboltot árnyalsz a végtelennek,
hogy fölragyogjanak a csillagok?
S a harangszónak milyen színt kevernél,
amelyben a csend világot veszít,
mert mélyebb fájdalmat kongat a rendnél:
azt, hogy a lélek kiszolgáltatott?

Míg a belső táj színeit tapossa
a mindennapot hajszoló idő,
a szót a harangokba visszafojtva
szürkíti betonfallá az eget,
amelyen már nem törnek át fohászok,
s végtelen Isten nem teremthető,
kietlen utakat járnak az álmok,
és lemond magáról a képzelet.

Mondd, maradt-e színed a halál ellen
a lelkedből valamit menteni,
ami áttör harangszón, néma csenden
és tündöklővé festi az eget,
vagy palettádra tapostak az évek,
s a gond a szürkéket kevergeti,
egybesatírozva a mindenséget,
és beleölve színes lelkedet?

TÉLI FOHÁSZ

Az ég a hómezőre térdepel,
és fohászában szinte köddé válik.
Hogy a magasság hol kezdődik el,
s hol folytatódik végtelen halálig,

most épp oly láthatatlan, mint a csend,
melyen átnyilall a hó roppanása,
ahogy a rászakadó végtelent
vakon méri – és jajjal fölvigyázza.

Az életünk ilyen bizonytalan.
Nem látjuk át, csak vonszoljuk a terhet,
melynek ködön túl folytatása van,
mert részei vagyunk a végtelennek,

de soha nem tudjuk meg, hogy miként
változtat nyomorunk az égi renden,
mit tesz a parányi a mindenért,
és sorsa miért fellebbezhetetlen?

Az egész is oly kiszolgáltatott
a résznek, mint a rész a mindenségnek,
amit teljessége cserben hagyott,
hogy megjátssza a tökéletlenséget?

Így lesz hát a hiány tökéletes?
A hómező gerince roppanása
alig remegteti meg az eget.
A végtelen a véget meg se látja.

ÉLETÜNK TELE

Életünkben mindegyre nő a tél,
ráhavaz az ég minden gondolatra,
s mintha hiába várnánk a tavaszra,
a hó lassan a lelkünkig fölér,

és álmainktól is messze taszít.
Minden irány láthatatlanná válik,
csak az a dermedt fehérség világít,
ami körénk mereszti falait.

Már nem vághatunk alagutakat,
mert ennek a hónak sehol sincs vége.
Úgy vész el minden cél a hó alatt,

mint a létezés értelmetlensége,
amelyre a végtelen rászakad,
s betemeti saját kérdőjelébe.

HIÁNY

A sóhajtól törik a levegő,
kegyetlenül dermed belénk az élet,
mintha lelkünkre fagyna az idő,
mintha szerelmek nem is léteznének.

Élünk a pillanat mínuszfokán,
a tél szele már álmainkba zörget,
belefagy ezer nyári délután,
bár tüzébe hamvadtunk minden ősznek.

Arcunkkal dereng föl a telehold,
ami a holt mezőkre rávilágít,
hogy lássa magát minden, ami volt,
s minden, ami a hiányától fázik.

Ez a hiány az istennel rokon:
létünkkel teremti az ürességet,
s a hitbe haló gondolatokon
az idő önmagába visszatéved.

HÓMEZŐ

A hómezőn a végtelen szuszog.
Ráhever az ég feneketlen csendje,
és szerteszikráznak a csillagok:
a hó-naprendszer ezer égiteste.

Jeges a szél, megfagy a gondolat.
A szívmezőre is nagy havak hullnak.
A horizont reped a hó alatt
s az idő jelennel öli a múltat.

De mozdul a megdermedt pillanat,
mint a lelkiismeret pengeéle,
hogy metssze, szertevágja a falat,
ami bezár a jegek börtönébe,

és eltorlaszolja tőlünk a fényt,
a Napot, Isten éltető szerelmét,
ami pörgeti magát, semmiért,
míg rá nem hangolja csöndjét a nemlét.

Mi egyre a jelennel küszködünk,
és bár minden perc világmindensége
fölfegyverzi a semmit ellenünk,
csak az életnek lehet világképe,

s csak az élet mentheti meg magát
attól az űrré dermedt gondolattól,
ami az Istenségen süvít át,
a világhorizont homlokán landol,

és mégsem érkezik meg sehova,
mert otthon nincs a bizonytalanságban,
a szerteszilált térkép mostoha,
és a végtelen űr örök-hazátlan.

–30 FOK

Olyan hideg van, hogy fagynak a percek,
az idő a jelenbe beledermed,
s kivesznek belőle a holnapok.
Lassan semminek sem lesz folytatása,
sóhajunk jegesedő pálmafája
már rég teleszőtte az ablakot.

Bezártak egy dermedt jég-palotába,
amelynek nincs Istene, se királya,
és rabszolgája minden pillanat,
ami a befalazott végtelenben
úgy görbíti vissza magát a csenden,
mintha folytatódna a gondolat.

De itt minden arc önmagába téved,
mint szeme az űr bölcs tekintetének:
magán túl nem lát, és nem látható.
Egy faltól falig tartó végtelenben
fázunk, saját átkainkba veszetten
és nyelvünkre már ráfagyott a szó.

Most kellene lázadni minden ellen,
mikor tűz nincs, csak lelkiismeretben,
mert a hit is jelképekre fagyott!
csak a vér kereng karcsú vérerekben,
és lüktet a szív minden halál ellen,
hogy ébren tartsa a pillanatot.

Ez a lázadás lesz a világ arca,
miatta hasonlíthatsz majd magadra,
ha kitörlöd szemedből a jeget,
s tetten éred a tolvajló időket,
melyek nemlétbe taszítnák a Földet,
ha meghalna a lelkiismeret.

TÉLI ÉJSZAKA

Az éjszakát már telehold uralta,
fénye leigázta a hómezőt,
s megjátszotta hogy ő a világ arca,
ami horizontok és szemfedők

végtelenjén átmenekítve éltet,
és naponta hódít új éjszakát.
Szinte nappali fényekkel kísértett
az ablakon fölizző jégvirág

és úgy fojtott a világ tündöklése,
mintha szirmait csukná rá az égre,
hogy örökre boltozza a telet,

s a Föld sóhaja soha föl ne törjön!
Maradjon e fény parancsa a börtön,
melyben megfagy a lelkiismeret!

SZÜRKE

A fekete-fehérből lesz a szürke,
az árnyék a fényeket összegyűrte,
s arcunkból lassan semmi sem marad.

Olyan a világ, mint a sáros utca,
a pocsolya világít homlokunkra,
benne tükröződik a gondolat.

És lassan a pocsolya is kiszárad,
por lepi el a suttogó imákat,
s torkunkba nyilall a látóhatár.

Játékai vagyunk a végtelennek,
fájdalom minden születés és kezdet,
és fájdalmasan örök a halál.

TÉLI FORRADALOM

Tükörré fagyott már a gondolat,
kegyetlen idő szépítkezik benne,
értelem alá hűltek a szavak,
s a rímek beledermedtek a csendbe.

Most csupán a nagy tél kimondható,
ahol a föld és az ég összedermed,
de jégpáncél alatt él a folyó,
és sodor tovább percet és szerelmet.

Most belőlünk is ennyi menthető:
a legmélyebb ösztönök és siralmak,
ahol soha nem áll meg az idő,
de görgeti az újabb forradalmat

hordozó élet világszellemét,
ami jegek páncélja ellen lázad,
hogy soha ne börtönözze az ég
s a mindenséget nyerje el hazának!

TAVASZ

A jég délben olvad, majd újra dermed.
Lassan emészti a telet a föld,
s lassan teremti újra a szerelmet,
amit lelkéből a hideg kiölt.

A fagy álmai csillagokat szórnak,
fényüket szertezilálja a szél.
Fél ébredni a nemlétből a holnap
s álmát veszteni a jelen is fél,

de omlik már a jégcellák magánya:
feltörnek sóhajok, lélegzetek,
mintha az időt röpítenék táncba,
felpörgetik az emlékezetet,

s az embert ifjúsága megkísérti!
Régmúlt tavaszok ígérete fáj,
mikor a teljességet még remélni
merte a benne feldobogó táj.

Fáj minden, amiről lassan lemondott:
a hit, a kétely, és a szerelem.
Jajjal ölik az éveket a gondok,
míg közönybe nem hull a végtelen.

És nagyon restelli magát az ember,
hogy nem tud megújulni, mint a fák.
Ösztöne harcban áll az értelemmel,
s ebben a harcban elhull a világ.

SZÉL

Arcomat szembe fordítom a széllel,
mögöttem árnyékokból nő a csend.
Talán a saját árnyam sosem ér el,
halkan kijátszhatom a végtelent,

s fölszabadíthatok egy tiszta percet,
a parttalanságból velem kitör,
hogy ne legyen rabszolgája a rendnek,
ami múltat örökít, s örököl.

Egyetlen perc, időből kiszakítva,
amelyben a szabadság úgy ragyog,
mint a létezés elfelejtett titka,

amit nem torzít halálfélelem,
mert a távlatok kapuit kinyitja,
mikor a szél szembefordul velem.

LÉLEKVESZTŐ

SZÉL ÉS SZÉGYEN

A szó tartalma s jelentése közt
sokszor egy élet szakadéka tátong,
s lehet hogy csak a szakadék örök,
amelybe zuhannak a magasságok.

Az ifjúság fölfénylő álmai,
amikor arcunkra tapadt a lelkünk,
s ösztönünk próbált megtanítani
arra, hogy sehol is magunkra leljünk,

lassan belehaltak az ébredés
józanságába: ezen a vidéken
minden érzelem, minden hit kevés,
hogy a valóság sarán túlra lépjen.

Olyan pőrévé vált ez a világ,
hogy szél és szégyen egyszerre diderget
testet, lelket, faágat és hazát.
Szavanként hullnak semmibe a versek,

és úgy emészti föl magát a táj,
hogy lélegzetenként hulljon magányba.
A percek között neszez a halál,
s senki sem emlékszik már ifjúságra.

SEMMI HELYETT

Kedvesem, bennünk meghalt a világ,
amikor a távlatok széthasadtak.
A szakadékot vers sem éri át,
hiába adunk lelket a szavaknak,

nem játszhatunk helyettük életet,
nem mímelhetünk csodát semmi helyett,
s mert ölelni a semmit nem lehet,
kiforgatnak magukból a szerelmek,

és szétszórják emlékek hamvait
a csillagok közt hasadó egekbe,
ahol már semmi sem emlékezik
egy mindent átölelő végtelenre.

Kedvesem, meghalt a látóhatár,
de csöndjére az álom visszaszáll.

HÁROM SZONETT A LETŰNT SZERELEMHEZ

1.

Kedvesem, lassan ránk őszült az égbolt,
és ráncokba gyűrt minden homlokot.
lelkünk az az elherdált messzeség volt,
amit öleltek a gondolatok,

mikor átívelték a mezőséget,
s vele a naponta gyűlő hiányt,
amitől tökéletlen ez az élet
és csöndben semmisíti önmagát.

Emlékszel-e arra, mikor szerelmünk
a „nincs" ellen toborzott rímeket?
Ahogy a szó az űrnek nekilendült,
a Tejút két partja megremegett,

s a csillagok a szívrengéseket
kottázni kezdték, mint a hangjegyek!

2.

És emlékszel-e, mondd, a csonka nyárra,
ami űzte a lobogó szelet?
A derengésbe vakult éjszakába
úgy hasított a lelkiismeret,

ahogy minden ébredésbe az álom
villámképe két világunk között,
átcikázva a csapzott valóságon,
és menekülve, mint az üldözött.

És emlékszel-e, mondd, a délutánra,
ami pokolból a mennybe zuhant,
hogy boldogságot játsszon, tétovázva,
miközben gyűl körülötte a hant?

Mondd, tudod-e, hogy mit kell elfeledni
ahhoz, hogy többé ne fájjon a semmi?

3.

Égünk és hamvadunk minden levélben,
mióta leégett bennünk a nyár.
Úgy hajtotta fölénk fejét az éden,
hogy kiöntött körülöttünk a táj

és hullámai fölcsaptak az égre
szétsodorva a horizontokat,
hogy iránytalanságát újraélje
minden érzés és minden gondolat.

Kedvesem, lassan elmúlik az Isten.
Négy égtáj keresztjén feszül a csend.
Két karunkban egymásból semmi sincsen,
csak az űr ölelkezik idebent

és egyre jobban diderget a lélek,
mert elvesztegettük a messzeséget.

ÉNEK

A földre hullt és összetört az ének,
ami lekottázta a messzeséget,
a világ némává zsugorodott,
de a hatalmát kikiáltó csendben
én mégis dallamokra emlékeztem,
melyek átölelik a távlatot

s utat köveznek egymáshoz a lélek
fennsíkjain átsuhanó igéknek,
hogy találkozzon ezer gondolat,
s embert emberért éltető vágy, érzés,
hogy soha ne szűnjön meg a kísértés,
melyben szellem és szerelem szabad!

Most a dallamok szilánkjait mentem,
illesztgetem össze az életemben,
s nem tudom, lesz-e teljes énekem,
de te, ki fölhangoltad a világom,
s kitől fényévnyi messzeségre fázom,
megbocsátod-e a csendet nekem?

KÉNYSZER

A számra fehérednek a szavak,
mintha megdermedne bennük a lelkem,
mikor kegyetlenül kimondanak,
meztelen arcomnál is teljesebben,

és megjátsszák, hogy ők teremtenek,
mintha nélkülük homlokom se lenne!
Ők boltozzák az emlékezetet
a csillagmintás, szomorú egekbe,

ahol egyre pörgeti az időt
valami kegyetlenül buta kényszer,
hogy pillanat után, és perc előtt
alkonyodjunk, derengjünk föl az éggel.

Nehéz az ég: a szó sem bírja el,
hogy a csönd arcánál följebb emelje.
Homlokunkról a csillagos teher
gondok ráncain menekül semerre,

és minden irány űrrel fog kezet.
Így tanulja a tenyerét kitárni.
A számra fehéredett verseket
szavalhatja, feledheti akárki.

SZONETTKOSZORÚ A SZERELEMRŐL

1.

Minden szerelmünk idült messzeség:
mint a világ kincsét, magát kitárja,
rárajzolva saját hitét a tájra,
hogy ölébe hajtsa fejét az ég.

Egyszerre tágul ki az értelem
a bensőnkből megnyíló érzelemmel,
mintha csak így nyerne csatát az ember
itt, ahol vele hal a végtelen.

A szívdobbanás űrön átszakad,
a csillagszemek fönnvirrasztanak,
mint útvesztőben követendő fényjel,

az emberből mégis kihal a fény
a horizont buktató égövén,
hol hegygerincek hajlanak a széllel.

2.

Hegygerincek hajlonganak a széllel,
olyan súlyokat visel a világ.
Az ember is csak herdálja magát,
szerelme Istenével sosem ér fel,

hogy megváltsa arcát ezer hiánytól,
ami a lángok mélyéből fakad:
az ölelésre hívó karokat
a hívó távlat veti ki magából,

s már alig számít, hogy szerettelek,
hogy megéltük a megírt verseket
a köztünk haldokló erdélyi képpel,

ami önismeretünk otthona,
s akkor is az idő talapzata,
mikor a szív ráció ellen érvel.

3.

Mikor a szív ráció ellen érvel,
látóhatárt tör át a gondolat.
A szerelem annyi többletet ad,
hogy látjuk azt is, amit soha ésszel

nem vehetne birtokába a szellem,
mert csak érzés nyithat rá ablakot.
A távlat foglyaként így maradok
szabad a hitemet taposó versben,

ami úgy játssza meg a messzeséget,
hogy legbelül végtelen hiányt éget,
és kútja lesz a feneketlen ég.

Szerelmünk egyszerre minden és semmi,
magával saját hiányát teremti.
Áttörni az űrt sóhaj is elég.

4.

Áttörni az űrt sóhaj is elég,
amikor belénk költözik a távlat,
hogy velünk teremtsen lelket magának
a csillagszemű, élettelen ég,

Isten csak az embernek adta meg
az érzelmek bódító kis csodáit,
otthonná ez a világ velünk válik,
nélkülünk csak bolyongó rengeteg,

ami isteni forgatagát játszva
az élet-halál rendjét fölvigyázza,
hogy maradjon újrateremthető

a konok körforgás kálváriája,
ahol saját arca hull rá a tájra,
ha az égből kiszakad az idő.

5.

De az égből kiszakad az idő:
az ember lelkéből hiába épít
föl várakat a fenséges egészig,
ha súlyosabb a semmi, mint a kő,

és a messzeség is mélybe zuhan.
Vesztett szerelmek, hitek börtönében
a hétköznapok rendje minden éden,
ahol a rab szava már hontalan,

pedig nem csak az érzelmek miatt
rombol bennünk börtönt a gondolat,
de minden ellen, ha a szabadságnak

gátat vet a szellem ege előtt.
Szívünk már halkan méri az időt:
csend dermeszti a józanodó tájat.

6.

Csend dermeszti a józanodó tájat,
mintha épp elhagynák az istenek.
A fájdalom még titkot rejteget,
lelkünket még ámítgatja a látszat,

s nem vallja be: kiforgatták magából,
mint fonákjára levetett ruhát.
Nélküle olyan pőre a világ,
hogy szégyenében önmagára gázol.

Mert hiába próbál az érzelem
áttörni érzéketlen egeken,
folytatással a hit hiába áltat,

hogyha a saját dzsungelébe vész,
s a szótagonként elhulló egész
lassan talapzata lesz a hiánynak.

7.

Lassan talapzata lesz a hiánynak
ez a múló, keserves életünk,
amelyből minden ideál letűnt,
s holnapot magának aligha játszhat

ott, ahol birtokát herdálja régen
a nemzetáruló történelem.
Az Úristenbe fagy a végtelen,
ha nincs hazánk se a földön, se égen,

s testünk minden levágott része vérzik,
a szó éjen át piroslik a végig,
ha a létünkkel dobogó idő

orozza el otthonunkat a tájtól,
és szívig tarolt képet fest magáról:
ide eszmény már nem építhető!

8.

Ide eszmény már nem építhető!
Gyökerestől dönti magát az élet,
a szél akár szellemet is kísérthet:
az erdő hull s alágörög a kő,

bár a megmaradás jelképe volt
a vízmosta medrekben és hazákban,
egy nemlétig koptatható világban,
amit szerelmünk lopva birtokolt.

A hit, a többlet, minden tökély vágya.
ami fényt derengethet a világra,
hogy bár megérintse az istenit,

eltéved ezer gondolatnyi gondban.
A szomjas ég pohara összeroppan
s forrásvízzel már hiába telik.

9.

És forrásvízzel hiába telik
meg lelkünk-ölünk kelyhe, hite, álma,
ha féktelen a szellem szomjúsága,
kiüríti magát a végletig

és ezzel öli meg a távlatot,
ami mezsgyéje volt a képzeletnek,
hogy levetkezzen minden talmi terhet,
amit a létezés reászabott.

Az idő percről percre belénk dermed,
a múlt, jelen, jövő feleslegesnek
tűnik, ha egyre értelmet veszít

ezen a szellemsorvasztó világon,
itt már csak űröket fakaszt az álom
s a szó, a vers, lélektől emberig.

10.

A szó, a vers, lélektől emberig
vonszolja sorsunk megtartó igéit,
homlokunk ege gyakran belevérzik
abba a tájba, amit elveszít,

mert szülőföldünk az a mérce már,
ami galaxisok hitelét méri,
hiszen a Föld csak addig marad égi,
amíg ráfeszül a látóhatár,

s míg oltalmazón pörgeti az űr
egy napszív fény-érrendszerén belül,
hogy pulzusától lüktessen a távlat,

legyen léte bármilyen céltalan,
a hitnek, vágynak küldetése van:
hogy gyógyírja legyen a szomjúságnak.

11.

Hogy gyógyírja legyen a szomjúságnak
a szerelem, minden élet kevés,
mert a lét szüntelen halálba vész,
míg a többlet csodája azzal áltat

nemzedékeket évezredek óta,
hogy elérhetik a harmóniát,
amelyben összecseng a nagyvilág
ezer szívében földobogó óra.

És dallama közös lelkünk zenéje,
ami az idő árnyékait fényre
hangolja át titkos sejtelmeken,

amelyek pillanatról pillanatra,
mint sejtek, épülnek a gondolatba,
ha rádöbbenünk, hogy ez szerelem.

12.

Ha rádöbbenünk, hogy a szerelem
a világnak az az illúziója,
amit emberi szívvel mér az óra,
hogy átdobogjon történelmeken,

megértjük, hogy a lélek nem a tét,
csak motorja egy konok folytatásnak,
ami képes megmenteni a távlat
esendő, mindennapi Istenét.

Ha a fájdalomból versek születnek,
leemelik a lélekről a terhet,
hogy szellemünk újra szabad legyen,

és céltalanul is megmaradásra
kényszerítse hite, álma, hazája,
és a testünkbe oltott végtelen.

13.

Az a testünkbe oltott végtelen,
ami játssza a létezés csodáit,
lassan napjaink cellájává válik,
és magába zár végérvényesen.

Falát már régen szavak döngetik
sorsunkra ívelő kérdőjelekkel:
meddig bírja céltalanul az ember
ringatni az Úristen titkait

egy múlandó világ lélegzetén?
Arcunkon úgy alkonyodik a fény,
mintha árnya lenne a dobogásnak,

ami csillagok térképén remeg,
amikor ránk uszítják az eget,
hogy belőlünk teremtsen Golgotákat.

14.

Ami belőlünk teremt Golgotákat,
az az Úristenben is fájdalom.
Innen és túl múló tartalmakon,
szerelmeink hitünkre fölvigyáznak,

hogy ne vesztegessenek el a gondok
egy hitvány világ torz játszmáiban,
a békéltető csend is hontalan,
ha szótól szóig veszít horizontot.

Az árnyak súlya egyre nehezebb lett,
ahogy a távlatok megöregedtek,
és a lélek gyertyája szívig ég.

Már alig derengetjük a világot,
s bár fáj a lét, céltalanok az álmok,
minden szerelmünk idült messzeség.

15.

Minden szerelmünk idült messzeség:
hegygerincek roppannak meg a széllel,
mikor a szív ráció ellen érvel
s áttörni az űrt sóhaj is elég.

De az égből kiszakad az idő:
csend dermeszti a józanodó tájat
s lassan talapzata lesz a hiánynak,
melyre eszmény már nem építhető,

és forrásvízzel hiába telik
a szó, a vers, lélektől emberig,
hogy gyógyírja legyen a szomjúságnak,

ha rádöbbenünk, hogy a szerelem
az a testünkbe oltott végtelen,
ami belőlünk teremt Golgotákat.

LÉLEKVESZTŐ

Már megráncosodtak az ideálok,
foguk kihullt, szavuk is félrecseng,
talán el is felejtették az álmot,
ami fölébreszt múltat, és jelent.

Lassan kiöregedik minden eszmény,
irányát veszti minden értelem
s a céltalanság imbolygó keresztjén
nem vált meg világot már senki sem.

A lélek némán kiszárad a testből,
nincs érzelem, csak információ,
Isten lehívható az internetről
és tartalmait veszíti a szó,

ha csillag hal meg minden párbeszédben,
galaxisokat radíroz a csönd,
s a világhálóba ültetett éden
kertjében lassan megrothad a Föld.

Uram! ha te teremtetted a mindent,
a semmivel együtt, ami tagad,
mentsd át a halálon emlékeinket,
hogy maradjon örök a gondolat,

s ha szentséged is önmagába halna,
akkor is mentsd meg teremtményedet,
ki számítógépeidbe falazva
veszti lelkét és öli lelkedet!

FELLEBBEZŐ SZONETT

Mondd, miért borít homlokig a szenny,
miért van ennyi kétség s áldozat,
miért rokkan bele minden jelen,
hogy mélybe rántsa a távlatokat?

Az életünkre kattintott határ,
ami a hazánkon kívülre zárt,
mintha egy eb nyakörve lenne már,
torkára fojtja saját udvarát

és kicentizi a lélegzetét!
Hová lett a méltóságunk, Uram?
hogy áldozhatsz nemzetet lélekért
föl, míg a nemzetnek is lelke van?!

És a lelke szét nem aprítható,
amíg ugyanazt jelenti a szó!

SZÉKELYFÖLD

Itt, ahol minden út már járhatatlan,
és céltalanná vált minden irány,
egy végtelen semmibe falazottan
közösségért esd millió magány.

Mondd, Istenem, hogy mit jelent a holnap,
ha a jelenhez sincs elég időnk?!
A pillanatok szálfákat tarolnak
s kiáradnak a zsúfolt temetők,

hogy múltba hantolhassák az utókort.
A jelen csalfa igéknek behódolt
szétsodródva üres térképeken.

Uram! Azt a szülőföldet add vissza,
ami az ég verejtékét beissza,
hogy folytatódjék a történelem!

IMA A SZÉKELYFÖLDÉRT

Ne engedd, hogy letarolják a lelkünk,
ne engedd, Uram, hogy ők győzzenek!
Glóriádból a messzeség már eltűnt,
arcodon kopaszodnak a hegyek,

s ahogy szemedből lopják a világot,
a szülőföldünk úgy zsugorodik,
mintha egy terebélyesedő, álnok
sötétség árnyékolná napjait.

Uram! Űzd ki magadból azt az árnyat,
ami gátat vet a székely hazának,
hogy otthonunk maradjon ez a föld,

s ne hatalmaskodjanak sarlatánok
itt, ahol menteni kell a világot,
hogy lelkünk örökzöldjét örököld!

SZONETT A SZÜLŐFÖLDHŐZ

A szülőföld nem költöztethető.
Bárhová hurcoljuk magunkkal arcát,
emlékben másképp múlik az idő,
mint ott, ahol gyökerek fogva tartják.

Bár belénk épült, mint a sejtkövek,
hogy bástyaként óvjon a világ ellen,
hiánya fölsebzi az éveket
a hánykolódó lelkiismeretben,

mintha életünk újrakezdenénk
minden úttal, és minden költözéssel.
A pillanat csak létezni elég,
a folytonossághoz már sosem ér fel,

hogyha az a konok út megszakad,
amelyen hazajár a gondolat.

MAGYAR KARÁCSONY

Ha a magyarság egy nagy család lenne,
egy fenyőre aggatna csillagot,
mert csak közös jövővel nő a lelke
föl az egymást ölelő távlatok

testmelegéhez, ami télre cáfol,
hogy minden Heródes bérgyilkosa
ellen menedéket nyújtson a jászol
és túlélje ez a kisded haza

a történelmek mészárlásait.
Bármilyen érdekből sújtson a penge,
sebet olyan családon nem hasít,

akit élőláncként vigyáz szerelme
és hite jászlának határait
kitágítja a konok végtelenre.

HONTALANSÁG

A szavak szinte súrolják a földet,
oly alacsonyan száll a képzelet.
Kiterjedése sincs már az időnek:
minden perc évezredeket temet
és hiába játsszon meg önmagammal,
hogy bennem támad föl a pillanat,
ami tizenöt millió magyarral
visszakövetel évszázadokat,

a szülőföld szívéig, homlokáig,
lombzúgás és taroló szél között,
ha az otthon emléke egyre mállik,
ha belőlem hazám kiköltözött,

s nincs képzelet, hit, melynek szárnyalása
rácáfol az üresedő világra.

1956

A történelem időt nem cserélhet,
bár korról korra vedli arcait.
Minden küzdelme utolsó ítélet,
eszményt, embert áldoz és célt veszít.

Így válik az áldozat végtelenné
mindazért, amit sosem érhet el:
a szabadság bennünk szelídül renddé,
hitünk előtt egy világ térdepel.

De vannak zsarnok korok, mikor Isten
kevés ahhoz, hogy óvja templomát,
mikor lelkünk vergődik a bilincsben,
s minden szónál hazugabb a világ.

Az emberrel Isten ilyenkor lázad
teremtett világért és nemzetért,
hogy ne törje derékba a gyalázat
benne az alkotó isteni célt.

És lám, az ifjúságban lel magára,
aki azt sem tudja, mi a halál,
nem tört még rajta át az idő átka,
szellemében nincs dogma, nincs határ,

és úgy tud a zsarnokkal szembeszállni,
hogy csőre tölti a szívdobogást,
s egész nemzete vérző aortái
lüktetik szabadságuk himnuszát.

'56 az ifjúság forradalma:
jövőt teremtő idők nemzete
szállt hamis jelenével konok harcba,
hogy életét magáévá tegye,

és folyt a vér, Pest utcáira alvadt,
a jajszótól alig rezdült a Föld.
Úgy végezték ki ezt a forradalmat,
hogy szellemét örökre örököld.

FALAK

Átépítették az egész világot!
Lassan már semmi sem lesz ismerős
belőle, ha a múlt utcáin járok,
csak egy-egy fa és arcában az ősz.

A tekintet apadó távlatával
szűkül közöttünk a látóhatár,
a levelekkel lehull a madárdal
s a dallal alázuhan a madár.

Halálát konok falak állják körbe,
az eleven fájdalmat holt falak,
létünk, hitünk, szerelmünk köré nőve
ejtik rabul a gondolatokat,

kibékítve egy sóhajtásnyi éggel,
melyen oly gyorsan lép át a sugár,
hogy a falak tövéig alig ér el,
nyomában már emléke árnya jár.

XXX

Építjük a falakat, mint a város,
egymás között, és önmagunk között,
ablakunk nincs álmaink távlatához,
életünk önmagába ütközött,

mert lélekidegen ezernyi érdek,
és hajszautat betonzó fala,
melybe csak belepusztulhat az élet,
de nem ragyogja be magát soha.

És átépítjük az egész világot,
s mind hazátlanabb az emlékezet!
Falak emelik az arctalanságot
életünk előtt, között, és felett!

HÓFÖDTE ÜNNEP

Már nem tudom, hogy mit jelent a nemzet,
ha saját testünk-vérünk megtagad,
s nem tudom, miért írom ezt a verset,
hogyha koldusok benne a szavak?

Mintha a megcsonkított haza lelkét
is lemetszette volna a határ,
a magyarság benne csak puszta kellék,
s a levágott testrészeknek, ha fáj

a seb, ami bonkaságukon lüktet,
az „egy szív" ritmusát dobogva még,
de a szív jelzései egyre tűnnek,
a seb lüktetése nem lesz elég,

s ha nem lesz nemzet, csak magyarok lesznek,
szétszórt, egymást nem ismerő család,
vajon ki ünnepli meg majd a csendet,
egy nemzet hófödte karácsonyát?

2004. december

ÍTÉLET

Már a versben is fáznak a szavak,
oly pőrére kell vetkőzniük benne,
és olyan dermesztő a gondolat,

ami rásóhajt az önismeretre
a tél megvakult felhői között,
hogy lassan belefagy az idő lelke.

Itt minden, ami szent, már üldözött!
A keresztfák égtájakra kiáltnak.
Nem az Isten, csak vesztése örök,

ha a szívünkből kiirtják hazánkat,
ami bennünk olyan határtalan,
mintha imája lenne a világnak!

Belülről teljesedő tája van,
amit soha nem rögzíthet a térkép,
mezője, hegye-völgye színarany,

s hiánya is herdálhatatlan érték.
Ó, nem mi vagyunk a hazátlanok,
nem minket semmisít meg a sötétség,

de azok a hazátlan magyarok,
akikből kiveszett a haza lelke!
Lehet országuk, hogyha ablakot

soha nem nyitnak az önismeretre,
és veszni hagyják azt a nemzetet,
amely a magyar szót megteremtette,

s aki most róluk mond ítéletet.

VESZTÉS

Furcsa, hogy voltam gőgicsélő gyermek,
s mindenre elszánt, naiv fiatal,
akit hittel fegyvereztek a terhek,
hogy küzdjön mindenért, amit akar,

s furcsa, hogy ugyanaz az én a szerzett
tudással, megéléssel veszti el
mindazt, amiért gőgicsél a gyermek,
s az ifjúság a hitével perel,

mintha a mögém sorakozó évek
csak veszteségem gyarapítanák,
tűnik minden érték és minden érdek,
amitől ember-arcú a világ,

s e vesztésben gondolatok szakadnak,
fogyatékossá válik az idő,
nincs otthonuk a dadogó szavaknak,
haza semmiből nem teremthető,

s a bölcsesség legkietlenebb ára
hogy alig fáj már, ami elveszett,
mintha az idő kiábrándulása
megölné bennünk az érzelmeket.

HIT

Ez a világ a semmi birtoka:
barázdáin üres szelek söpörnek,
a gondok útja nem visz sehova,
csak néha hátat fordít az időnek

és útvesztők falait döngeti.
A homlokunk olykor égbolttá válik,
hogy perzseljék a fény csillagai
lassú máglyán a dobbantó halálig.

Hogy a semmi mért termett életet,
Istentől is hiába kérdezed,
amíg az egyetlen csoda a lélek.

A csodának nincs magyarázata,
de épül benne a világ-haza,
hogy újrateremtse a mindenséget!

KÖTÉL

A látóhatár feszített kötél,
ráteregeti ruháit a távlat.
Csillagait háborgatja a szél
s a gondolatok ruhátlanul fáznak,

mintha röptük csak így lenne szabad.
Átfúj rajtuk az idő örök csöndje,
ami múltat és jövőt megtagad,
hogy a jelen legyen tét mindörökre.

Pillanat töredéke életünk:
alig súrolja a végtelen árnya.
Szavunk, ahogy kimondjuk, mélybe tűnt,
ráncot sem vet az idő homlokára.

A teljességből kimetszett jelen
így veszteget el minden igazságot,
mert egyre felejt a történelem,
és jövőről nem álmodnak az álmok.

Így öl az idő minden nemzetet.
Tengünk, lengünk a feszített kötélen,
átfújnak a sötét űri szelek
hazátlanságon és időtlenségen.

JÓZSEF ATTILA ÉGI VERSE

A költő 100. születésnapjára

Én, József Attila, még itt vagyok!
Szertemállhatnak mind a verssorok,
arcomból felhőket gyúrhat az ég,
a halál nemlétemhez nem elég!

A világ nyársa fúr át lelkemen.
Valami nagy tűzre emlékezem,
ami fölperzseli a végtelent,
hogy egyre fájjon, sajogjon a csend,

és ne legyen határ a léthalál.
Már az Isten is, mint a pernye, száll,
és visszahull magára, mint a szó.
Betakar boldogan a guanó.

De nem hallgatok, míg szavam örök:
én kiáltok, ha a föld dübörög,
s én szakadok, hogyha hasad az ég,
mert költőnek lenni sem volt elég

ahhoz, hogy az ember Ember legyen,
és a horizont kihűlt szívemen
ne törje át a mennynek homlokát,
s ne horzsolja föl a harmóniát.

Én, ígérem, örökre itt leszek!
Vezénylem a felhő-koncerteket,
mikor a könny patakokban zuhog,
s vízesés sziklája lesz arcotok,

mert most is aludttej ez a haza!
Álmotokban ér Nyugat ostroma,
és alig maradt már templom-cövek,
hogy a népet hite menthesse meg!

Az Istent is szaggatja a nyomor.
A nemzetnek nincs térképe sehol,
csak testén vonagló országhatár,
melyen a lélek ide-oda jár,

és mind lassabban tör utat a vér.
A szívdobbanás lassan elalél,
a végtag dermed, egyszer leszakad.
Már nyomorék nemzet és gondolat.

Én, Attila, kiáltom: nem lehet
kitépni a fényből az életet
arcunkról lehasítva, ami fáj.
A sötétséggel oson a halál.

Ideföntről az ég tán még nagyobb.
A csillagok proletárja vagyok,
kenem az űri fogaskereket,
hogy pörgesse a lelkiismeret,

melynek otthona az egész világ.
De már az otthon is nyomorúság:
kivetkőznek magukból a szavak,
és a versek mögé bukik a Nap.

Most, születésnapomra meglepem
e költeménnyel emlékezetem:
ne ünnepeljetek! Olvassatok!
Úgy legyetek emberek, magyarok,

ahogy nektek adtam a lelkemet!
A kietlen kor lassan eltemet,
eltékozolva versek igazát,
és elherdálva népet, és hazát.

2005. április 11.

KÉTSÉG

Lassan ránkhervadnak a metaforák,
mert az Istennek nincs hasonlata,
és hitünk, ez a délibábnyi ország
befalaz, mint Istent a glória.

Iránytalan a kétségek kiútja,
nem vezet, csak egyre a semmibe,
ahol végtelen tájat körbefutva
magába némul, roskant megmenthetném a verset,
rímeket faragnék az értelemnek,
hogy rendezzék útját a verssorok,

s életbe űzzék a metaforákat,
hogy ember-arca legyen a világnak,
melyben az Isten a hasonlított.

magába némul, roskad az ige.
Hogyha egyszer megmenthetném a
verset

AZ IRÁNYTALANSÁG FÓKUSZA

KÉRDÉS

Furcsák a végek, és a kezdetek,
ahol a mindenből semmi lehet,
és a semmi egy új világot éleszt.
Tágul bennünk a világegyetem,
érezzük a széthulló életen,
amelyben egyre kevesebb a lélek.

Érezzük, hogy lazul a gondolat,
szerteereszti a tartalmakat,
melyek értékeinkkel összezártak,
és vész a talaj, amin ember áll,
mintha eltűnne a látóhatár,
s arcunkat is szétsodorná a távlat.

Lehet-e ilyen kiszolgáltatott
Isten annak, amit létrehozott?
Széthullhat-e minden, amit teremtett?
S hogy mentsen világot és életet,
árnyakkal körberajzolt fényeket,
juthat-e ember isteni szerephez?

CSILLAGVALLATÓ

A csillagos ég a mi homlokunk.
A távlatokkal küzdő gondolat
amelyben úgy dobog vissza a múlt,
mintha vallatnánk a csillagokat

és bevallanánk, hogy fényünk soha
lelkünk fényével nem találkozik,
az idő, ez a hajszoló csoda
több síkon tartja fogva fényeit,

és jövőt is bilinccsel osztogat.
Értelmünk falat dönget, mint a rab,
és csak elképzeli a mindenséget,

a múlt és a jövő mélységeit,
mindent, mi homlokán eget hasít,
és belevérzik a céltalan élet.

ÁLOM

Álmomban egyszer megcsípett egy csillag
és homlokomból dagadt ki az ég,
hogy teret adjon a galaxisoknak
ott, ahol a végtelen nem elég

a létezéshez, mert nincs glóriája,
ami arany hitével körbezár,
hogy Istent teremtsen az áldozásra
és körbetérdepelje hét határ.

A végtelenben valóban nincs semmi,
hogyha nincs gondolata észrevenni
saját magában a fojtó hiányt,

az űrt, ami megalkuszik a csenddel,
míg a kiszolgáltatott, véges ember
a semmibe értelmeket kiált!

PÓTCSELEKVÉS

Nem sétálhatok Kréta szigetén,
az Akropolisz kövére se lépek,
csak magamba gázolok: a szegény
ember egyetlen távlata a lélek,

s bár turista sohasem lehetek,
nem járhatok be teremtett világot,
még eljátszhat velem a képzelet,
hogy velem barangoljanak az álmok

négy égtáj örök csodái között.
Mondd, mennyire hiteles ez az álom,
ami semmiből mindenbe szökött,
hogy önmagához világot találjon?

S mennyire hiteles az a világ,
melyről saját bőrét nyúzza az ember,
hogy kihívjon egy ál-harmóniát,
majd rácáfoljon lelkiismerettel?

KÍSÉRLET

Bejárnám a mindenséget gyalog,
hogy a végtelent lépésben kísérjem,
de nem találom a gondolatot,
ami ilyen útvonalat kísértsen,

és álomhajó, álombusz se tér
saját képzeletemen túli tájra,
szellemem tehát éppen annyit ér,
amennyit nyom a végtelen hiánya

a súlyos és céltalan életen,
amelybe belehal az értelem,
mert a léleknek nincsen logikája,

s minden gondolat, ámítás fölött
a homorú égboltnak ütközött
az ember végtelenbe szárnyalása.

IDŐVONAT

Kihajolsz egy pillanat ablakán,
s látod, hogy az idő fut önmagától,
percet űz, öl, és önmaga után
új percet sarjaszt az örök hiányból.

De jaj! furcsa ez a menekülés:
szemből születnek, támadnak a percek,
s győzelmük azonnal a múltba vész,
hogy a jövő ne lehessen, csak vesztes.

Kihajolsz egy pillanat ablakán,
s látod az idő furcsa szerelvényét,
ahol a perc zuhan a perc után,
hogy új perc öltse föl a jelen képét,

s rádöbbensz: ez a vonat helyben áll,
csak a vagonokat cseréli egyre.
Végigfut rajta élet és halál,
de ugyanaz az állomás a lelke.

Minthogyha nem is létezne idő,
csak az egyre születő s haló élet
mérné magában a teremthető
Istennel gyűlő istentelenséget.

Hová rohan, ami egy helyben áll?
Mi változik győző és győzött perccel,
ha ugyanaz az élet és halál
veszít teret egy hazug végtelennel?

KÉT IDŐ

Ahol mi élünk, egyre két idő van,
az egyik múlik, a másik csak áll,
az egyik fölpörög az évszakokban,
a másik ránk mered, mint a halál,

és amíg sorvaszt, nem történik semmi,
ami jelezné az életutat,
mintha a táj se merné észrevenni,
hogy arcába a végtelen szakad.

Az iránytól, amit megsejt a lélek,
nagy sziklahegyek torlaszolnak el,
mint megkerülhetetlen tévedések.
A kétségre már semmi sem felel,

csak saját magát oltja ki a válasz
hintáztatva a lét ösztöneit.
A magasságban mélység a gyalázat
és a mélységben magasság a hit,

mintha hit fegyverezne semmi ellen,
ha minden tagadja tőlünk magát!
Isten meg-megszűnik az értelemben,
hogy ösztönökben virrasszon tovább,

s dogmákban tán. A teremtés előtti
pillanat csak a nihilt ölte meg,
hogy helyét a létezés teremtői
arca vegye át: az önismeret

a legkisebb részecske irányától
a kétségbe hajszolt értelemig.
De a kérdés már menekül magától
és a választ cserben hagyja a hit,

mintha a lét teremtené a semmit
és tökélyre vinné az értelem!
Mintha a cél, a teljesség s ezer hit
föloldozást nyerne a semmiben!

Mi egyre két idő harcában élünk.
Múlás és nemlét egymásnak feszül.
A végtelen fogalmáig felérünk
és céltalanul halunk, egyedül.

HALASZTÁS NÉLKÜL

Az idő lassan bontja ezt a tájat.
Belülről bontja, oly kegyetlenül,
mintha azt a célt tűzné ki magának,
hogy csak ő folytatódjék, egyedül.

Elmúlásból ő a kifogyhatatlan,
mért szolgálna hát múló léteket?
Mért forrósodna föl tűnő nyarakban
ha világtalanul szabad lehet?

Az életnek csak fájdalmat, halált hoz,
hiába játszik mást, míg fiatal!
Akkor kezd hasonlítani magához,
amikor rádöbben, hogy belehal

az ember. Minden ember, minden élet,
Minden gondolat, szó, vers, értelem
nem ad halasztást, nem nyújt menedéket,
csak továbbgördül, át a perceken.

Ha fák törzsébe pusztulás nyilall,
kiszáradnak a jövő ágai.
A szellem évezredet áthidal,
mégsem tud végtelent tanítani,

s a megismerhetetlen univerzum
idejében annyi múlt hömpölyög,
hogy pörgetésére az idő ráun
a teremtés és pusztulás között.

Most ősz van, kopaszodnak már a lelkek,
a nyár ruháit legyűri a szél.
A szavak mély csenddé meztelenednek,
s a csend is már csak titokban beszél.

A földet az élettel összemossa
a lelkekből gyűlő felhőeső,
s mintha a végső ítéletről szólna,
továbblép belőlünk minden idő.

ILLÚZIÓ

Már nem tudom, mikor vagyok igaz,
oly sokféle a hiány, ami éltet.
Mögöttem nem virít, csupán a gaz,
bár szüntelenül virágokra lépek

s magam alá taposom az időt,
ami nélkülem semmilyen se lenne.
Pillanatokig tart a délelőtt,
és egyszer csak végtelen lesz az este.

A pillanatba úgy kapaszkodom,
mintha velem újulna föl a rom,
ami megőrzi évszázadok csöndjét,

pedig a gyom már több évezredes,
s talán eltemetkezni sem lehet
ott, ahol illúzió az öröklét.

TÖRTVERS

Nekem fájt, mikor széttörtem a csendet!
Szilánkjai, mint üvegdarabok
a lélegzetemre is sebet vertek,
és vérezni kezdtek a sóhajok.

Itt már oly erős sikoltás az élet,
hogy a szülőföld is beleremeg,
s a galaxis-cellákra osztott égnek
már aligha jut lelkiismeret.

A sikolyok homlokomra csapódnak,
kínzott időből tör elő a szó:
lehet, hogy régen megtörtént a holnap,
és minden jelen hiábavaló.

Egyszerre hajszolva, és araszolva
az időt, úgy élünk, mint a vakok,
rábízva sorsunkat egy fehér botra,
melyre soha nem szállnak angyalok.

Ha sikolyunk némul egy pillanatra,
a csendbe lélegzetünk is befagy,
s üresen kanyarog a téli utca,
kerülgetve a holt csillagokat.

Mit meg nem adna az ember a CÉLÉRT!
S mit adhatna, hogyha semmije nincs?
Míg áldoz teremtője Istenéért,
rákattan a tehetetlen bilincs.

Mióta élek, hordom e bilincset,
mint az Ember örökölt ékszerét,
s társát annak a határtalan nincsnek,
melyben a csendet széttörni kevés.

PAZARLÁS

Ezen a tájon guggol most az ég.
Árnyéka vakságunkhoz épp elég,
súlya arcunkra húzza a szelet.
Itt lélegezni is alig lehet

és nagy pazarlás fölkiáltani!
A hang a lelkét elveszítheti,
hogy berekedjen minden üzenet,
amit megért a lelkiismeret.

Ezt a földet tapossa az idő.
A horizont is alig menthető,
mintha kiürülne a nagyvilág:
a csenden percek méregfoga rág,

és hiába jelent bármit a szó,
ha értelmetlen a Mindenható,
és illúzió minden gondolat,
ami a szellemnek tapos utat!

KÖZÖNY

Nem vagyunk szellemi kalandorok,
mert nincs hova elkalandozni már,
minden irány oly meghatározott,
mint a körénk épült látóhatár.

A kétség is megkopik, mint a hit.
A vajúdást a közöny váltja fel.
A szerelem konok vidékeit
homoksivatagok temetik el,

és itt állunk üresen, mint a csend,
amiből minden dallam kivonult,
ahogy az időből hátrál a múlt,

hogy magára hagyhassa a jelent.
S a jelen retteg attól, amit él,
mert jövőjétől megszökött a cél.

HIÁBA

Mintha most ülepedne ránk az ég,
hogy bénítson és marjon minden szennye,
úgy apad fölöttünk a messzeség:
a vég már beletúr a végtelenbe

és szertehányja féltett titkait.
Mintha most semmisülne minden érték,
a Jóisten már semmit sem tanít,
bár istenné vált az emberiségért,

hogy semmiből teremtője legyen.
Egyetlen valóság az értelem
sziszifuszi hiába-létezése.

Mint a por, temet el a messzeség,
bőrünket csillag perzseli, s az ég
lesüllyed a gondolat fenekére.

KARAMBOL II.

Most ütközik meg a világ magával,
oly sebesen egymással szembeszárnyal
az, ami érték és értéktelen,
hogy ég s föld között utat zárnak egyre
a karambolok. Lassan világszerte
áldozat az emberi értelem,

és áldozat az érzelem, a lélek,
ami magából teremt messzeséget,
hogy otthonává táguljon az ég,
míg bele nem gázol a céltalanság,
s szét nem roncsolja a távlatok arcát,
hogy megölje az ég tekintetét.

Az ember soha nem veszíthet többet,
mint hogyha belepusztul az a többlet,
ami magához méltóvá teszi,
s ha tűri, hogy a világ minden szennye
rátaposson hitre és értelemre,
semmilyen Isten meg nem mentheti!

AZ IDŐ PALETTÁJA

Már nem tudom megóvni birodalmam,
ezt a parányi gondolat-hazát,
amit lámpám fénykörébe falaztam,
hogy szóról versre olvassa magát,

mert hatalmasabb az űr súlya annál,
mint amit óv belőle életem,
s bár lélegzetem tágabb a szavaknál,
végletekbe taszít az értelem.

A képzelet a végtelen határán
hagyja ellobbanni csillagait,
hogy itt maradjon fénytelenül, árván
minden, ami magából kitaszít,

s ne legyen hely az idő palettáján
kikeverni a jövő színeit.

KEVÉS

A legesendőbb világrész az élet,
csak súrolja a teremtett egészet,
melyről bármikor lesöpörhető,
amíg függvénye az élettelennek,
ami úgy bolyongja körül a csendet,
mintha hiányát mérné az idő.

A törékeny élet fénye a szellem,
melynek adott, hogy semmiből teremtsen
egy még törékenyebb világ-hazát,
amelyben a képzelet bárhol otthon
lehet, hogy ablakot nyisson a gondon,
és röptében vívjon győztes csatát.

Minden hitünk fegyvere már a harcnak,
a vers csak tölténye a gondolatnak:
semmit öl, hogy mentse a létezést,
s amit ment, saját hiányába késel:
a lét vív itt csatát nemlétezéssel,
ahol a vers, a szó, a hit kevés,

és kevés a szenvedés, amit érlel
ahhoz, hogy megvívjon egy halott éggel,
ami csillagot aszal homlokán.
Oly parány a világűrben az élet,
hogy esélye sem lehet Istenéhez:
átfér a sóvárgások tűfokán.

ESETLEGES

Ha egyszer fölszakítom az eget,
mint ponyvát a lélegzetem felett,
talán megtelik űri sikoltással
a világ ellen, amit nem lehet
már megmenteni, mert nincs képzelet,
ami csillaghalállal szembeszárnyal.

S ahogy rám hullnak majd a csillagok,
érzem, hogy tükörfényük én vagyok,
az ember, akiben lobban a lelkük,
mert fényük velem mintázott teret,
időt, árnyékba vérző életet,
hitet, melyben tévelyeg a szerelmünk.

Nem az emberért lett ez a világ,
bárhogyan gyűri össze homlokát,
csak véletlen, esetleges az élet,
és még véletlenebb az értelem,
amely elbukik a kérdéseken,
ha fölteszi teremtő istenének.

NEM IGAZ

Minden irány oly régen céltalan,
hogyha az út sehová sem vezet.
A gondolat is fal bennünk, Uram!
Ablakot írunk rá: a verseket.

Mondd, hogy a holnap nekünk mit jelent,
hogyha a mához sincs elég időnk?
Minden perc temeti, amit teremt,
s egyszer kiöntenek a temetők,

ránk zúdítva mindazt, ami a múlt
lelkiismeretéből ránk vakult,
s időtlen sötétségébe falaz.

Isten! Ha neked nincs célod velünk,
hiteket hiába teremtgetünk,
mert ez az egész világ nem igaz!

ÁLARC?

Nem tudom, milyen álarc a világ,
de érzem: önmagához sem hasonlít:
a semmi ellen pörgeti magát,
miközben egyre teremti a semmit.

Lehet, hogy a cél és a céltalan
ütközéséből fog újraszületni,
és minden hiányának célja van,
mintha tartalmat őrizne a semmi,

de most az űr a világ homloka,
az egyetlen égbolt a gondolathoz,
melyben múlandó csillagok sora
kerengeti a létért vívott harcot,

ami a halált sosem győzi le,
csak kínlódva, újrakezdi a létet,
mintha a világ önismerete
lenne az álarcba parancsolt élet,

és az álarc maga a létezés,
rejtekhelye a végtelen halálnak,
amelyhez az egész világ kevés,
és tán még kevesebb a magyarázat.

AZ IRÁNYTALANSÁG FÓKUSZA

Kipróbálom, hogy mennyit ér az ember,
megjátszom, hogy kúszok a végtelennel
szerte minden időben és teren,
mintha testtelenül széthömpölyögnék,
hogy magával sodorjon az öröklét,
és megtudjam, hogy van-e értelem,

cél ebben a vajúdó mindenségben,
szellem, Isten, ami áthat egészen,
hogy magát létünk részévé tegye,
vagy véletlen ez a keserves élet,
s célja soha nem lesz a teremtésnek
a láthatáron túl nincs semmi se.

S ahogy szertefoszlom a végtelenben,
s több irányból érem a hiányt tetten,
csak azt érzem, hogy sehol sem vagyok,
mintha a végtelen lenne a semmi,
ami magát sem tudja észrevenni,
mert azt teremti, amit elhagyott.

A galaxisok egyre hömpölyögnek,
hogy jelent teremtsenek az időnek,
ami nincs, mégis mindent fogva tart,
mert csak ő tud mindenütt jelen lenni,
míg benne teljesedik ki a semmi,
mint a parttalanságon túli part.

A mindenütt és sehol érzetével
egyszerre bukkan föl egy furcsa fényjel,
mint az iránytalanság fókusza:
ha célt teremt Isten, és keres ember,
az ellentétben áll a végtelennel,
amelynek nem lesz értelme soha.

CELLÁK

Most versszobámból az udvarra lépek:
hajnal előtti, harmatos a csend.
Lombok szorongatják a sötétséget,
de karjukon az ég már átdereng,

hogy elválasszon földet s messzeséget,
s mindent magába falazzon a fény,
ahonnan csak az árnyékába léphet
önmagán túl test, szellem, költemény.

Lám, soha nem szabadulunk a faltól,
amit a világ magából emel,
miközben egyre arra buzdít, hajszol,
hogy lázadjunk föl, és pusztítsuk el!

Mi ítél sziszifuszi szolgaságra
egy teremtésre méltó szellemet,
aki falat rombolva, kaput tárva
csak újabb cellához nyerhet teret?!

Mi hiányzik az ember szelleméből
ahhoz, hogy ledöntsön minden falat,
és ne rabként függjön a mindenségtől,
de ő legyen benne az akarat?

Most látóhatárt színez a csend vére.
A horizont kegyetlen csatatér:
új nap virrad, utat hasít az égbe,
s az új nap egy új cellával fölér.

Álomszobákból a robot világba
ébred föl az egész emberiség.
A végtelen kapuit tárja-zárja,
s egyre új cellákba falaz az ég.

OSTROM

Elkóboroltak tőlem a szavak
valami tájaimon túli csendhez,
ahol már nem fogad a gondolat,
nem következtet és semmit sem tervez,

nem magyarázza a megismerést,
csak szabadon kószálja a világot,
hogy ott, ahol görcsökbe ránt az ész,
megmenthessenek az esztelen álmok.

De ehhez álmodni is kellene,
védeni egy tudat alatti várat,
melynek éber az önismerete,
mikor a kóbor szavak rátalálnak,

és megkezdik a mély csend ostromát.
Falak óvnak vagy falak börtönöznek?
A világ szavak lőrésein át
sebzi arcát a múltnak és jövőnek,

hogy arra emlékezzünk, ami fáj
és félünk attól, mi belénk tarolhat.
Félelmeinkhez túl kicsi a vár,
amit a kóbor szavak ostromolnak,

s kicsi várunk tán sosem lesz szabad,
csak menedéket nyújt a világ ellen,
hogy ne tarolják le gyilkos szavak
a holnapot a lelkiismeretben.

CSEND

A csend úgy mélyül, mintha gödröt ásna
hitelüket vesztett szavak alatt,
mintha egy kimondhatatlan világba
némulna bele minden gondolat,

ahol megszűnnek azok a fogalmak,
amelyekre épül az értelem.
A képzelet is örökre elhallgat:
a szó a vég, a csend, a végtelen.

Hogyha egyszer eljut oda az ember,
hogy szembesül ezzel a végtelennel,
összezsugorodnak a távlatok,

mert minden szó a visszájába téved
és értelmet veszített jelentések
nem alkothatnak többé mondatot.

KIÚT

Most letörlöm a gondolatokat,
hogy ne építhessen körém falat
az emberi elme nagy mennyországa,
ahol pusztulást hord a végtelen,
s csapda a képzelet, az értelem,
ameddig nincs kiút a folytatásra.

Az álom úttalan időt bejár,
nem határ benne az élet-halál,
de rációnk az idő elítéltje,
mert az elmúlás celláiba zár,
ahonnan nem nyílik látóhatár
a szellem, a jövő tiszta egére.

Lehet, hogy minden hiábavaló,
egyszerre pusztul álom, ráció,
mert széthull a Föld, megszűnik az élet,
de amíg van miről álmodni még,
addig az ember az a messzeség,
aki ébren tartja a mindenséget.

ÉGBOLT

Tudod-e, hogy égbolt bennünk a lélek?
Dermeszt és hevít minden csillagot,
s a csillagközi szeles űr-zenéket
belénk kottázzák a gondolatok?

A mindenség az idő és a szellem
küzdelme: bolygó, nap csak eszközök,
hogy létező világgal teljesedjen
a harc a vég és végtelen között.

E harcban egyetlen fegyver az ember
teremtést fölidéző szelleme,
mert halálát le kell győznie egyszer,
hogy az idő folytatódjék vele!

Ezt kottázza belénk az űri ének:
nemlét ellen a teremtő erőt!
Elhulltak nemzetek és nemzedékek
s az ember szelleme mindegyre nőtt,

és nőni fog, amíg a mindenséget
játékszerévé nem válthatja át.
Ezt a küzdelmet kottázza az élet,
s égbolt-lelkünk ebből fon glóriát.

FÉNYPARANCS

Hát itt a belső napfogyatkozás!
A fénytelen a fénylőt eltakarja,
de nem tünteti el a glóriát,
ami a gondot is körbefalazza,

mert fény nélkül nem létezne az árny,
nem élne semmi: se arcod, se versed,
nem lenne holnap és holnapután,
kényszer, ami a folytatásba kerget.

Idő se lenne. Fény hát az idő:
az elkínzott múlt, nyomorult valóság,
s a jövő, ami még teremthető,
amíg árnyak a Napot körberóják.

A fény a világ parancsa, hogy élj.
Egyszerre a lehetőség s a kényszer,
hogy űzd magad, tovább a semmiért,
szembeszállva a halott, nagy sötéttel.

Ez a mindenség ilyen egyszerű.
Minden fogyatkozás romantikája,
hogy halálon átdereng a derű,
mint fényparancsolat a folytatásra.

SEHONNAN, SEHOVA

Ha szökni mersz a kínzó valóságból,
csak belülről nyithatsz szabad utat,
ahol veled dobog közel és távol,
s te pörgeted a galaxisokat,

de életünk sajgó dimenziója
bármikor a múlás sodrába vész,
mert csillagok fénykörén jár az óra,
s az éltető Nap egyszer elemészt.

Így szökésed, álmod is pillanat csak,
és sehonnan sehová menekít,
hiába álmodod magad szabadnak,
míg sóhajodat bilincsek kötik

az egyre szürkülő hétköznapokhoz,
ahol a szín se látja már magát,
mert léted kényszerít, hogy ide tartozz:
börtönöd és szellemed a világ!

SZÖKÉSTELEN VERS

Amikor „lenni kezd a semmi" benned
és fölsajog az, ami elveszett,
talán elkezded írni azt a verset,
ami megmentheti a lelkedet

a szökés, önpusztítás kényszerétől,
amibe úgy kényszerít a hiány,
mintha az űr szakadna ki az égből
hogy széthulljon álmaid homlokán.

Te kis élet, parányi értelemmel,
hogy is érnéd föl a határtalant,
ahová álmában sem szökhet ember,
a gondolat mindhiába szabad.

De a legellentétesebb világkép
arcát a lét és nemlét tartja fenn:
a születésből éledő teremtést
elhantolja egy üres végtelen.

És ebből a zárkából kiút nincsen,
míg a léten az élet a bilincs
s nem békíti a határtalan Isten
ki életünket azzal, ami nincs:

Örökléttel, hazával, emberséggel,
folytatással egy szív-törte úton,
ahol az ész lélekkel együtt érvel,
hogy megpihenjen egy gondolaton.

A világ zaja túlnövi a csendet.
Alig talál rád a parányi szó.
Amikor „lenni kezd a semmi" benned,
akkor lesz a versed mindenható.

UTÓPIA

Ha a lelkünkben horizont a csend,
ami sikolyt sikolytól különválaszt,
akkor az ég is elfér idebent,
és belőlünk rajzik szerte a távlat,

és belőlünk sarjad a végtelen,
véges kis életünkből az öröklét,
ami csak átsuhan az Istenen,
hogy dallammá hangolja űri csöndjét.

És telhet fényévtávlatnyi idő,
eltorzulhat a csillagkép az égen,
az ember szelleme lesz a jövő,
hogy kapukat tárjon a mindenségen,

s fölszabadítson új távlatokat,
ahol nem zárja körív a bolyongást,
ahol minden naprendszer oly szabad,
hogy szívdobogásába hal a korlát.

Kicsik vagyunk: az idő rabjai,
létünk értelmét nem érjük föl ésszel,
de szellemünk kezd megtanítani
arra, hogy megküzdjünk a nagy egésszel,

ami ily parányivá zsugorít,
mert a létezésben többlet az élet!
Mi óvjuk az ég galaxisait.
Talán nélkülünk nem is léteznének.

A FELTÁMADÁS TÖRVÉNYE

1.

Nehéz a hétköznapokból kitörni,
és fölérni egy boldog szellemet,
amíg lelkiismeretünket őrli
a tétova, kóbor emlékezet,

és nem tudjuk, miért válunk valóra?
Valóság-e, vagy díszlet a világ?
Génjeinkben ketyeg egy pontos óra,
ami ellenünk szítja önmagát,

mert csak az egyre fájóbb időt méri,
ami a céltalanságot tetézi,
s a végtelenből semmit sem jelez,

csak kicentizi szívünkben a véget,
hogy testünk fegyence legyen a lélek,
bár öröklétünkért ő fellebbez.

2.

De szellemünk, ez a parányi elme,
ami a nagyvilág játszótere,
ha kutakodása labdáin egyre
saját vereségét vezeti le,

már nem szorítható illúziókba,
s bár határa mindenütt önmaga,
mégsem lehet rálátása a sorsra,
melyben a fénnyel kell pusztulnia.

mert lehet, hogy már csillagokat érint,
és törvényeket épít föl az égig,
mégis gyűl körötte a végtelen,

az egyre beláthatatlanabb rendszer,
ami labdázik nappal, értelemmel,
hogy nőve, törpüljön az értelem.

3.

Nem tudom, ki vagyok, mégis szeretném,
hogy ne kérdőjel legyen a világ,
csak otthon, ahol a megfáradt estén
az ember átölel Földet, hazát,

s értelme soha nem lesz az a fegyver,
amellyel a saját lelkébe lő,
hogy egy öngyilkos világ-végtelennel
közös legyen az élet-temető.

Nem tudjuk, mi a gondolat határa,
hogy a Föld, Nap, Ég örök bolyongása
a tudatlannak tűnő rendszeren

át hogyan lett az élet hordozója,
és a génjeinkben ketyegő óra
holt törvény-e, vagy pedig értelem?

4.

De életünk a világ nagy keresztjén
talán megváltó Istenünk lehet,
ha lelkünk, szellemünk ura lesz testén,
s lefegyverzi a messzeségeket,

hogy a feltámadás törvénye szabjon
minden bolyongó létnek új irányt,
ami fölizzik az eleven arcon,
hogy magába hamvassza a halált.

Nehéz a hétköznapokból kitörni,
amíg a végtelent pusztulás őrli,
és csapdájából nincsen menedék.

Egyetlen kiút, és egyetlen fegyver
a szelleméért küzdő lélek-ember,
akinek isteni sorsa a tét.

MENEDÉK

Ez a kettősség: a hétköznapok.
a sáros út, a nyomor valósága,
s a végtelent szorzó gondolatok.
a szellem álma, kiábrándulása

között a meghasonlott nagyvilág,
ami önmagát soha be nem vallja,
ez játssza a végtelen ritmusát,
amíg semmibe nem merül az arca.

Része vagyok, kallódó porszeme
naprobbanásnak, csillagszületésnek,
s mert holt anyag lelkiismerete
vívódásából született az élet,

s vele a kutakodó értelem,
hogy magyarázatot leljen magára,
arra, hogy mit próbál veled, velem
föltüzni a mindenség homlokára

a teremtés, felelősek vagyunk
minden vesztésért, ami űrben éget,
ameddig nincsen olyan otthonunk,
ami menedéke a teremtésnek!

KERENGŐ CSODA

szonettkoszorú

1.

Ki tudja, hányszor született a káosz
szétrobbanó világ romjaiból,
hogy, mint ami a semmiben tarol,
porszemeket édesgessen magához,

és új világot teremtsen belőlük
egy bűvös mindenség akarata?
Otthont, amelyben elvész a haza,
bolygást, melybe az űr is beleőrül,

és rendet, melyben megfogan az élet,
mint a gondolatban a kétkedések.
Az elmúlás a hit szívére hág.

Ha évbilliókat egymásra éget,
hogyan születhet az örök enyészet
vajúdásából szerelmes világ?

2.

Vajúdásából szerelmes világ
testét-lelkét teremti meg a káosz,
de meddig maradhat hű önmagához
a semmi fáján egy törékeny ág?

Meddig nőhet, hullhat róla levél,
meddig teremhet éltető gyümölcsöt,
ha termését, akár a börtönőrök
körberója a fagyos űri szél?

A mindenség olyan parányi ága
az élet, ember, értelem világa,
hogy nem mentheti az ág meg a fát,

amikor homlokán áttör az éter
holt galaxisok fekete tüzével,
ami kerengve űzi önmagát.

3.

Ami kerengve űzi önmagát,
annak nincs célja, soha nem ér célba,
csak a robot-világ kis tartozéka,
s nincs más iránya, mint a szolgaság,

vele építi ki magát a rend.
A galaxis, nap, bolygó kerengése
úgy függ egymástól, mint életünk fénye
minden fénytől, ami vele dereng.

De mit szolgál e kerengő csoda
két ősrobbanás közti mítosza,
élettel, s értelemmel miért átkoz?

Mi az ember az űr kis rabjaként,
Miért nő Istenné a semmiért,
amíg van csillaga az elmúláshoz?

4.

Amíg van csillaga az elmúláshoz,
kiteljesedik minden, ami van.
Bolygók kerengik körbe boldogan
a napot, ami majdan pusztulást hoz,

míg az élet parányi idejében
az ember óriásokat teremt.
Lelkével érinti a végtelent,
kőből, szóból, hitből épül az éden,

a szellem parttalan játszótere
léggömböket hajszolva futja be
a kört, ami megkerüli a véget,

s az örvényt mégsem kerülheti el:
a nagy tűzgömbbe mindent beterel.
Ki tudja, hányszor égett el az élet?

5.

Ki tudja, hányszor égett el az élet,
hányszor hullt hamvaiba az egész
világ, és hányszor szórta szerteszét
a lelkét, melyen nem fog az enyészet?

A végtelen, mint egy konok kísértet,
létet, s nemlétet mindenütt kísér,
s bár áthatol rajta az űri szél,
ő tartja össze ezt a mindenséget,

s akkor is távlata lesz a világnak,
mikor megsemmisül benne a látszat,
a tér, idő, élet, és értelem,

s magukba horpadnak a csillagképek.
Isten! Hányszor haltak beléd a fények,
és semmisült meg virágzó jelen?

6.

Megsemmisült egy virágzó jelen,
valahányszor az égbolt vele égett,
s a nemlét beszippantotta a létet,
hogy ponttá törpüljön a végtelen.

Mit jelentenek a nagy változások?
Miért hull múltba egy egész világ?
Mi dúlja szét a saját otthonát,
Miért győznek csillagokat parányok?

A kérdésre nincs egyéb magyarázat:
a részek az egész szívére hágnak,
hogy a nagy dobbanás közös legyen,

amelyből kibontható egy új élet.
Mondd, a kétségekben széthulló égnek
hányszor áldozata az értelem?

7.

Hányszor áldozata az értelem
a világnak, ami őt teremtette,
hogy szavanként kinyílhasson a lelke,
s gondolattól teljen a végtelen?

De élet nélkül nincsen gondolat,
lélegzet nélkül nem nyílhatna lélek,
hogy imát rebeghessen Istenének,
s bár fohászában maradjon szabad!

Az élet az egyetlen állapot,
ami teremti a felsőfokot,
az érzelem, a gondolat, az ének,

és minden többlet belőle terem.
Talán szikrája lesz az értelem
a mindenség nagy, fekete tüzének?

8.

A mindenség nagy, fekete tüzének
a mi egünk is áldozata lesz.
Még nem tudjuk, hogy miként rendszerez
világciklust az idő, s milyen érdek

semmisíti, s újítja meg a létet?
A bolyongás, és eleven tudat,
mért jár be szüntelen olyan utat,
melyben pusztul, és éled végtelenszer?

Meglehet, hogy az előző világok
szebb versekkel engesztelték az átkot,
ami áthúz a sötét tűfokon,

s nagyobb piramisokkal tiltakoztak
minden ellen, amibe hal a holnap.
A végtelen kegyetlen fogalom.

9.

A végtelen kegyetlen fogalom.
Megjátssza a határtalan világot,
és közben belehalnak a világok.
Látszatra az Úristennel rokon:

benne minden távlat kimondható,
minden teremtés, pusztulás hazája,
a létezés egész kálváriája
belefér, és mégsem mindenható,

mert halott távlat. Nincsen benne lélek,
hiába születik, hal benne élet,
hiába lüktet föl a fájdalom,

érzéketlen minden jajra, imára.
A véget tágasan magába zárja,
s átgázol a legszentebb célokon.

10.

Átgázol a legszentebb célokon.
Súlya az űr kegyetlen üressége,
beletapos a kezdetbe és végbe,
s hogy mégsincs vége, az az irgalom.

Mert amíg létezik a végtelen,
újra, s újra megteremhet az élet,
ez a lelkes, sziszifuszi kísérlet,
hogy a létnek értelme is legyen,

de egyszer csak a bűvkörből kitör,
és szívén újra átfordul a kör,
ami a sötét örvénybe pörgette

végtelenszer, és pörgeti tovább
a Napot, Földet, embert, s otthonát,
amíg áldozatként születnek benne.

11.

Amíg áldozatként születik benne
újra, s újra a világegyetem,
addig gyilkos marad a végtelen.
A mindenség nélkül tán nem is lenne.

Nem több mint az az élettelen távlat,
ami mindennek időt, és teret
ad, ahol születni, halni lehet.
A semmit benne győzi le a látszat,

hogy parttalan holnapokat ígérjen,
de csupán kiúttalanság az éden:
az örök változás sosem egész.

Hiába alkot, ami egyre rombol.
Soha nem tör ki a rabszolgasorsból
a teremtés és megsemmisülés.

12.

A teremtés és megsemmisülés
ellentéte feszíti a világot,
s ahogy tágulnak benne a hiányok,
gyűl a kétség, és kétségbeesés.

Amikor már a fölvérző tudat
kutat az űr feneketlen tavában,
és a csillagszemeken is hínár van,
elveszíti a gondolatokat,

mert bármi lehető és lehetetlen
a távlatokkal játszó végtelenben,
a folytonosság esélye kevés

csupán, ha a kibontakozó élet,
s a rázúduló tehetetlenségek
között van az isteni tévedés.

13.

Köztünk van az isteni tévedés,
ahogy bennünk, és közöttünk van Isten,
a tökély, melynél fenségesebb nincsen,
s bár bennünk van, elérni oly nehéz,

hogy rendre minden világ belehal.
Fölérjük-e a tökéletest egyszer?
Lesz-e a mindenségnél több az ember,
Fog-e az történni, amit akar?

Lesz-e mindent oly érző, és tudó,
hogy ő legyen a bölcs mindenható,
lélek-időbe, bolygás-rendszerekbe

beleszóló, és mintázó erő,
vagy az egyetlen, és örök jövő
az ismétlődés konok végtelenje?

14.

Az ismétlődés konok végtelenje
értelmétől fosztja az életet,
hiába a teremtő ismeret,
ha belefordul a fekete csendbe,

s a pusztulással szemben tehetetlen.
Amíg a teremtés halált terem,
nincs távlat, hiába van végtelen,
nincs arcunk az örök múlással szemben,

s az élet csupán egy-egy villanás,
díszíti az újabb ősrobbanást,
ami egy teljes világot föláldoz.

Meddig, és miért hal, ami teremt?
Isten ellen, aki rendet jelent,
ki tudja, hányszor született a káosz?

15.

Ki tudja, hányszor született a káosz
vajúdásából szerelmes világ,
ami kerengve űzi önmagát,
amíg van csillaga az elmúláshoz?

S ki tudja, hányszor égett el az élet,
semmisült meg egy virágzó jelen,
hányszor áldozata az értelem
a mindenség nagy, fekete tüzének?

A végtelen kegyetlen fogalom,
átgázol a legszentebb célokon,
amíg áldozatként születnek benne.

A teremtés, és megsemmisülés
között van az isteni tévedés,
az ismétlődés konok végtelenje.

2007

VILÁGEGYETEM

Addig képzelem, míg el nem hiszem,
hogy égen-földön nincsenek határok,
a végesből nő ki a végtelen,
és homlokom átéri a világot.

Boltívén feszül minden gondolat,
a csillagok is mélyen benne égnek,
s pörgetik az évmilliárdokat
az egyre időtlenebb ürességnek.

A homlok alatt mélyen van a szív,
a vérző bolyongások lüktetője,
ami szüntelen keringésre hív,
és magát öli bele az időbe.

Ez a kettő a világegyetem.
Ez ismétli meg magát végtelenszer,
hogy űrt kavaró galaxis legyen,
s kis világát elveszítse az ember,

aki terméke, és szimbóluma
a magát sokszorozó mindenségnek,
nem lenne célja, értelme soha,
ha nem űzné gondolatba az élet.

Így lehet egyszerre cél, s céltalan
az űri játszmák kiszolgáltatottja,
mert ahol a távlat homloktalan,
a szív sem lüktet föl a csillagokra.

TARTALOM

Átmenet 5

Évszak 5
Szonett 5
Esőben 6
Lugas 6
Fényhaza 7
Nyári éjszaka 7
Hajnal 8
Hajósi szonett 8
Vihar 9
Fa-anyák 9
Otthon-vers 10
Őszi gondolat 11
Parázs 11
Meghatározottság 12
Perzselt vidék 12
Ősz 13
Fénykérdés 14
Szélvers 14
Semmi 15
Átmenet 15
Radír-vers 16
Választási ősz 16
Évszak 17
Tél 17
A lélek színei 18
Téli fohász 19
Életünk tele 20
Hiány 20
Hómező 21
–30 fok 21
Téli éjszaka 22
Szürke 23
Téli forradalom 23
Tavasz 24
Szél 24

Lélekvesztő 26

Szél és szégyen 26
Semmi helyett 26
Három szonett a letűnt szerelemhez 27
Ének 28

Kényszer ... 29
Szonettkoszorú a szerelemről ... 29
Lélekvesztő ... 37
Fellebbező szonett ... 37
Székelyföld ... 38
Ima a székelyföldért ... 38
Szonett a szülőföldhöz ... 39
Magyar karácsony ... 39
Hontalanság ... 40
1956 ... 40
Falak ... 41
XXX ... 41
Hófödte ünnep ... 42
Ítélet ... 42
Vesztés ... 43
Hit ... 44
Kötél ... 44
József Attila égi verse ... 45
Kétség ... 47

Az iránytalanság fókusza ... 48

Kérdés ... 48
Csillagvallató ... 48
Álom ... 49
Pótcselekvés ... 49
Kísérlet ... 50
Idővonat ... 50
Két idő ... 51
Halasztás nélkül ... 52
Illúzió ... 53
Törtvers ... 53
Pazarlás ... 54
Közöny ... 54
Hiába ... 55
Karambol II. ... 55
Az idő palettája ... 56
Kevés ... 56
Esetleges ... 57
Nem igaz ... 57
Álarc? ... 58
Az iránytalanság fókusza ... 59
Cellák ... 59
Ostrom ... 60
Csend ... 61
Kiút ... 61

Égbolt 62
Fényparancs 63
Sehonnan, sehova 63
Szökéstelen vers 64
Utópia 65
A feltámadás törvénye 65
Menedék 67
Kerengő csoda 68
Világegyetem 75

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
GÁL ÉVA EMESE
Lélekvesztő / Gál Éva Emese. – Csíkszereda : Pallas-Akadémia, 2008
ISBN 978-973-665-237-0

821.511.141(498)-1

A kiadásért felelős:
Tőzsér József, a Pallas-Akadémia Könyvkiadó igazgatója
Főszerkesztő: Kozma Mária
A könyvet szerkesztette: Sarány István
Tördelőszerkesztő: Both László
Műszaki vezető: Császár Csilla
A nyomdai munkálatokat a csíkszeredai Alutus Rt. végezte
Felelős vezető: Hajdú Áron igazgató

Teljes ár:
15
Kedv. ár:
13,50

Forma és tartalom ötvöződik szerves módon Gál Éva Emese költészetében. E versek többszörösen is megérintenek: a tökéletességre törekedő forma esztétikai élményt nyújt; a tartalom gazdag gondolatiságra vall, továbbgondolásra sarkallva az olvasót. Emellett finom árnyalatok, rezdülések szövik át a Gál Éva Emese líráját, képei révén megelevenednek a leírt szavak, szinte látja, hallja, érzi az olvasó mindazt, amit az érzékeny költő papírra vetett.

A kiadó

ISBN 978-973-665-237-0